



**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros  
Decretalium, Tomus ...**

In Librum IV. Decretalium, per viginti, & unum Titulos distributum, De  
Sponsalibus, Et Matrimoniis, eorumque impedimentis, ac dispensationibus,

...

**Schlüter, Georg**

**Augustæ Vindelicorum, 1702**

§. I. In quibus impedimentis dirimentibus Episcopi dispensare possint?

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73058](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73058)

Tom. 2. de Relig. l. 6. c. 26. n. 6. Sanchez l. 4. decalog. c. 40. n. 26. loquentes de voto reservato.

2044. Altera quaestio est, an Episcopus dispensare possit in lege Ecclesiastica, quando *urgens necessitas* dispensationem in tali casu exigit? Hæc *urgens necessitas* evenire potest aliquando in casu, quo est periculum in mora, & superior adiri non potest, & nisi hinc & nunc Episcopus dispensaret in impedimento, v. g. gravia scandala, infamia, vel dissidia nascerentur. Affirmativam meritò sequitur P. Sanchez l. 2. matr. d. 40. n. 3. & l. 8. d. 6. n. 20. Suarez cit. l. 6. c. 14. & alij quia tunc adest Ecclesiastici superioris tacita concessio, ex præsumpta Legislatoris voluntate. Nam in tali necessitate urgenti, ubi ad superiorem non est recursus, vel periculum est in mora, negare inferiori hanc facultatem, videtur repugnare Regimini benignæ matris Ecclesiæ; quæ filios ita vult ligari suis legibus, ut hoc ipsum illis sit in ædificationem, non in ruinam. Hoc enim, tali casu, exigit bonum commune.

2045. Et hoc docet Castropalaus cit. p. 1. tr. p. d. 6. p. 5. n. 7. rectè procedere, sive lex sit de matrimonio impediendo, vel de aliqua irregularitate, aut voti, aut similibus reservatione. Existimo tamen hoc solum intelligendum de casu, quo alias ipse Pontifex ex iustis causis in tali lege Ecclesiastica dispensationem indulgere solet; sic Barbof. p. 2. de offic. & prest. Episc. allegat. 35. n. 3. Et licet etiam hæc potestas dici possit *ordinaria*; redius tamen dicitur *ordinaria* cum addito *pro casu extraordinario*.

## ARTICULUS II.

Quis possit dispensare in impedimentis matrimonium dirimentibus?

2046. Ante resolut. not. ex his impedimentis esse quædam juris naturalis (ut impedimentum impotentia) quædam juris divini positivi (ut impedimentum ligaminis) quædam juris tantum Ecclesiastici, ut voti ratione solennitatis, affinitatis &c. In impedimenta juris naturalis nullam cadere dispensationem, constat ex dictis à n. 2015. in impedimenta ju-

Tom. IV.

ris positivi divini, solum pro ijs casibus, pro quibus Deus Ecclesiæ contulit hanc potestatem, ut diximus à n. 2021. superest quaestio de impedimentis juris tantum Ecclesiastici. Et de his etiam constat, jure ordinario Prælatos summo Pontifice inferiores non posse dispensare, nisi quatenus illis expressè, vel tacitè concessum est à superiore, ut ostensum est à n. 2035. his præmissis.

## §. I.

In quibus impedimentis dirimentibus Episcopi dispensare possunt?

Not. quædam esse impedimenta, quæ, ut tollantur, non egent dispensatione, sed aufferri possunt ab ipsismet sponsis. Sic, qui contraxit invalide propter errorem in persona, vel ignorantiam conditionis servilis, si vult, potest licitè, & validè verum consensum in eam personam præstare errore, vel conditione cognitâ; similiter, si infidelis propter cultus disparitatem nulliter contraxit, potest susceptâ verâ fide, revalidare matrimonium; igitur de his in præsens non agimus. Not. 2. quædam esse impedimenta juris tantum Ecclesiastici, in quibus, allatis ab oratoribus, seu supplicantibus, iustis precibus, seu causis, de quibus infra, Pontifex *communitè dispensare solet*; qualia sunt, cognatio sive spiritualis, sive carnalis; affinitas, votum, crimen, & publica honestas, ut testatur Pyrrhus Corradus *in praxi dispens. Apostol. l. 7. c. 1. n. 5.* quædam autem, in quibus non, nisi in casu valde raro ex causis gravissimis, aut cum certis tantum personis, ut patebit ex seq.

Quæres. 1. an Episcopus (idem est de alijs, qui gaudent jurisdictione quasi Episcopali) dispensare possit cum his, qui contraxerunt nulliter propter impedimentum dirimens juris tantum Ecclesiastici? ut matrimonium suum ratificent? R. posse in casu *urgentis necessitatis*, ut dictum est n. 2044. quando bonâ fide contraxerunt. Nam pro tali casu censetur adeste tacita concessio superioris; ita Sanchez cit. l. 2. matr. d. 40. n. 3. Pontius l. 8. matr. c. 13. n. 3. & complures alij præsertim cum non ignoretur à Pontifice, hanc potesta-

Rrr 2

potesta-

potestatem in eiusmodi casibus ab Episcopis usurpari.

Ut autem id exigere censetur *urgens necessitas*, not. requiri 1. causam gravem, qualis est, si conjuges absque gravi inconvenienti separari non possint, ut est periculum infamiae, incontinentiae, malae educationis prolium susceptarum, periculum miseræ fortis, aut statûs in alterutro. &c. deinde, quod non possint aliunde habere facile dispensationem, ut cum ob inopiam non possunt vel per se, vel alios accedere Pontificem, vel alium privilegiatum; vel cum est periculum in mora. Tertio ut impedimentum sit secretum, seu occultum; si enim esset publicum, non urgeret necessitas, ut ei Episcopus extraordinario dispensationis remedio succurrat. Tunc autem impedimentum censetur occultum, ut docet Sanchez d. 40. n. 11. & ex eo Barbosa cit. n. 11. quando non constat publicè, nec facile constare potest, periculumque non est, ut in foro externo detegatur.

2049. Not. autem, quando conjuges putativi, qui dispensandi sunt, ob paupertatem suam, difficilem habent recursum ad eundem superiorem, qui jure ordinario dispensare potest, recursum non desicere ab ea difficultate, quod Episcopus possit, aut (ut aliqui volunt) teneatur illis pecuniam in eas expensas necessariam concedere. Nam ad hoc Episcopus nullo jure tenetur, ut ostendit Castropalaus cit. l. 1. d. 6. p. 5. n. 6. Not. 2. ut dicatur quis contraxisse *bonâ fide*, requiri, quod quis contraxerit *non habens scientiam* impedimenti; quia tamen est quis possessor bonæ fidei, quamdiu se alienum possidere ignorat. c. si virgo 34. q. 1. de quo plura dixi in tract. Theolog. de jure & just. à n. 207.

2050. Quæres 2. an, ut Episcopus in dato casu licitè dispense, necesse sit, *utrumque* contraxisse bonâ fide? affirmativam sequitur Garcia de benefic. p. 11. c. 5. n. 357. sed rectius docet Sanchez cit. n. 4. sufficere *bonam fidem unius*. 1. quia stante bonâ fide unius, censetur matrimonium bonâ fide contractum. arg. c. cum inhibitis. de clandestinitate despons. & c. Ex tenore, qui filij sint legitimi. 2. quia malitia unius non debet obesse alteri; & benignæ matris est, ob innocentem, etiam nocenti, indulgere. Si

autem ambo malâ fide contraxerunt, vel temerè, & malitiosè omittis denuntiacionibus, non potest Episcopus dispensare; quia digni non sunt Ecclesiæ benignitatem experiri; cujus salubria præcepta contempserunt; Sic Castropalaus de sponsal. d. 4. p. ult. q. 1. n. 8. Barbosa p. 2. de offic. & potestate Episcop. alleg. 35. n. 4.

Quæres 3. an eadem potestate gaudeat Episcopus, ut in casu urgentis necessitatis dispense in impedimento ad matrimonium *contrahendum*? Videtur negare Pirhing h. t. n. 70. sed probabilius affirmatur. ex c. 2. de despons. impub. ubi cavetur, ne aliqui ante ætatem canonicis præscriptam conjugantur, nisi forte *aliquâ urgentissimâ necessitate interveniente*; at eadem necessitas esse potest ante, ac post matrimonium contractum v. g. infamiae, si non contraherent; in Sanchez l. 7. d. 40. & plures alij, quos citat, & sequitur Castropalaus cit. n. 9. Barbosa cit. n. 5.

Quæres 4. an Episcopus cum his, qui subreptitiâ dispensatione, super aliquo impedimento obtentâ, matrimonium mulieriter contraxerunt, possit in eo dispensare, Pontificis dispensationem confirmando? affirmativam sequitur Balilius Ponc. l. 8. c. 13. sed probabilius negat Castropalaus cit. n. 11. quia in c. quia circa, de consang. Pontifex in dato casu concedit Episcopo solum facultatem eos *permitteri* in bonâ fide, propter grave scandalum, quod ex eorum separatione immineret; quin ibid. meminerit *ullius dispensationis*. Et ideo in dato casu non Episcopus, sed Papa dispensavit, ut notat Barbosa in cit. c. n. 5. Hinc not. cum in c. cum jam dudum de præbend. dicitur, Principis dissimulatione, & tolerantia non induci dispensationem, seu consensum; & actûs validitatem, responderi, verum esse, si Princeps actum toleret, solâ impunitate, & factò, secus si respondeat, *se illum tolerare*; sic Barbosa cit. à n. 3.

Quæres 3. an Episcopus possit dispensare in matrimonio contracto à viro cum Berta, si is prius carnaliter cognovit Cajam, Bertæ Consanguineam; sed dum contraheret cum Berta, ignoravit Cajam fuisse Bertæ consanguineam.

am intra secundum gradum. R. probabili-  
ter affirmari, si impedimentum sit oc-  
cultum, ex separatione sequeretur grave  
scandalum, & matrimonium sit publicè  
contractum saltem unius bonà fide, atque  
desit alius habens facultatem dispensandi.  
Videtur sequi ex dictis; cum revera tunc  
aditurgens necessitas. Et tenet Henri-  
quez, & alij apud Barbosa *de offic. & potest.*  
*Episc. p. 2. alleg. 35. n. 4.*

2054. Quares. 6. an Episcopus dispensare pos-  
sit cum illa, quæ manè accedit ad confi-  
tendum, & invenitur habere impedimen-  
tum dirimens; R. posse in foro conscien-  
tiæ, si ejus manifestatio esset illi causa gra-  
vis infamiae, & jam omnia parata forent  
pro nuptijs illo manè, vel vespere, cele-  
brandis, nec esset alia via evadendi infamiam,  
vel suspensionem delicti in confes-  
sione manifestati, nisi tunc nuptiæ cele-  
brentur; qua sic adesset urgentissima nec-  
cessitas; ita Sanchez *d. 40. l. 2. n. 7.* Bar-  
bosa *cit. n. 5.* sed not. Episcopum in præ-  
dictis casibus pro solo foro interno posse dis-  
pensare; sic Barbosa *cit. n. 11.*

2055. Quares. 7. an Episcopus facultatem dis-  
pensandi in prædictis casibus possit alteri  
delegare; R. posse in ijs casibus, in quibus  
ipse potest dispensare. Nam jurisdictio  
ex Principis privilegio competens non per-  
sonæ, sed perpetuò ipsi dignitati, vel offi-  
cio, non est delegata, sed *ordinaria.* sic  
Covar. *Variarum l. 3. c. 20. n. 6. & 9.* po-  
testas autem ordinaria delegari potest. *c.*  
*su. de offic. ord. at illa potestas Episcopi in*  
*datis casibus ei competit vi dignitatis; non*  
*autem ratione personæ; sic Castropalaus*  
*cit. n. 13. cum concedatur omnibus Epi-*  
*scopis etiam futuris; ergo est ordinaria,*  
*quamvis ei competat jure solum extraor-*  
*dinario, nimirum solius urgentis neces-*  
*sitatis.*

2056. Quares. 8. an Vicarius Episcopi gene-  
ralis gaudet eà facultate dispensandi? R.  
cum vi Vicariatus non gaudere, tamen in  
eius facultate expressum sit, ut possit di-  
pensare in casibus Episcopalibus etiam  
matrimonialibus; quia casus, quorum di-  
pensandi facultas non competit Episcopo,  
nisi in casu urgentis necessitatis, non cen-  
sentur Episcopales: & ideo ea potestas E-  
piscopo non competit nisi jure extraordi-  
nario, quam non habet Vicarius vi Vica-  
riatus; ita Sanchez *l. 2. dist. 40. num. 9.*

dixi, vi Vicariatus; secus est, vi *specia-*  
*lis delegationis.*

Quares. 9. an Episcopus extra casum  
dictæ necessitatis jure ordinario in qui-  
busvis impedimentis dirimentibus jure so-  
lum Ecclesiastico dispensare possit? R. So-  
tum in 4. *dist. 42. q. 1. a. 1.* docere. 1. quòd  
possit dispensare jure ordinario in impedi-  
mento cognationis ortæ ex baptismo tem-  
pore necessitatis collato. 2. in impedi-  
mento cognationis legalis. 3. publicæ honesta-  
tis, ubi non est expeditissimus accessus ad  
summum Pontificem; idem tenentibus  
Ludov. Lopez. *p. 2. instruct. c. 51.* & Ema-  
nuel Sa. V. *matrimonium de impedim. n. 6.*  
Verum omnino negandum est; cum hoc  
in nullo jure fundetur, nec de ulla etiam  
concessione tacita constet; ita Sanchez  
*cit. d. 6. n. 17.* Gutierrez *iv. de matr. c. 22.*  
*n. 4.*

Quares. 10. an Legatus summi Ponti-  
ficis jure ordinario possit dispensare in  
impedimentis matrimonium jure solum  
Ecclesiastico dirimentibus? R. quòd non,  
nisi prout potest Episcopus. Quia repu-  
tatur ordinarius suæ Provincie. *c. 1. de of-*  
*fic. Legat. in 6.* Unde Legatus à latere non  
habet ampliorem facultatem in provincia  
sibi commissa, quam Episcopus in sua di-  
cecesi gl. *c. quia circa. v. à sede. c. quòd di-*  
*lectio. v. Indulgentiam, de Consang. & In-*  
*nocent. in c. Ex parte, de Transact. dixi,*  
*jure ordinario; nam secus est ex delega-*  
*tione; sed Episcopus id non habet sic in-*  
*definitè jure ordinario sed extraordinario;*  
*ergo.*

## §. II.

An Episcopus possit dispensare in impedi-  
mentis matrimonio superveniens?

Cum impedimentum dirimens, matri-  
monio prius rite contracto superveniens,  
illud non dirimat (nisi solenne votum ca-  
stitatis emissum in professione Religiosa  
superveniat matrimonio rato tantum, ut  
constat ex dictis) sed solum petitionem de-  
biti conjugalis impediatur; quæstio est, an  
in illis quoad hunc effectum Episcopus di-  
pensare possit? Nam licet cognatio v. g.  
spiritualis, superveniens matrimonio, le-  
gitimè contracto, istud non solvat, con-  
juges tamen impedit à petendo debito, seu  
quò minus licitè usum conjugalem exi-  
gant, si malitiosè, vel citra casum neces-  
sitatis